

§ 55

Dnr 2022.823

Halvårsredovisning 2023

Direktionens beslut

Direktionen godkänner halvårsredovisningen för år 2023 som översändes till revisionen för granskning och till medlemskommunerna för kännedom.

Beskrivning av ärendet

Söderåsens miljöförbund har under första halvåret varit kraftigt påverkat av att Bjuvs kommun lämnat samarbetet och att det funnits stora förväntningar på att anpassningar och effektiviseringar av verksamheten genomförs. Samtidigt som dessa anpassningar skett har det funnits särskilt fokus på verksamhetsutveckling som både efterfrågas av kommunerna och är lagstyrd. De snabba förändringarna som krävs i och med att Bjuv med kort varsel lämnat förbundet gör dock att förbundet inte är i ekonomisk balans.

- Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, kommer sannolikt inte att uppnås. Prognostiserat resultat för helåret visar på ett negativt resultat på 2 300 tkr, en negativ budgetavvikelse på 2 873 tkr, från budgetmålet på +573 tkr.
- Den 1 januari 2023 började den nya livsmedelstaxan gälla vilket innebar efterhandsdebitering av all livsmedelskontroll. Efter ett halvårs efterdebitering är slutsatsen att det går lätt och smidigt för personalen med debitering och avgiftsbeslut som skickas ut strax efter utförd kontroll. Miljöförbundet har informerat om efterdebiteringen i flera nyhetsbrev som skickats ut till alla registrerade livsmedelsverksamheter. Dock är det inte alla som är glada över avgiften de får. Det är främst små företag som tycker att det är dyrt med kontrollen. Däremot får de i regel kontroll mer sällan med den nya riskklassningen och delbetalar inte längre varje år som tidigare. Avgiften debiteras endast det år kontroll sker.
- Från den 1 januari 2024 gäller en ny föreskrift om riskklassning för alla registrerade livsmedelsverksamheter. Riskklassningen är en ny framtagen modell från Livsmedelsverket som är obligatorisk att implementera. Alla verksamheter kommer att vara omklassade innan 2023 är slut.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

- Den 1 januari 2023 började en ny föreskrift att gälla för dricksvatten. Tidigare föreskrift upphörde att gälla. Den nya föreskriften bygger på ett europeiskt dricksvattendirektiv som alla medlemsländer måste implementera i sin nationella lagstiftning. Med den nya föreskriften skedde en förenkling för små vattenverk genom att ta bort krav för faroanalys och minska antalet dricksvattenprov som ska utföras.

En viss del av gränsvärdena har förändrats och även påverkat undersökningsfrekvenser med både färre men även vissa parametrar med fler provtagningar. För större vattenverk ställs högre krav på övervakning av vissa parametrar och krav på undersökning av vattnet och driftkontroll.

Livsmedelsgruppen ligger efter i dricksvattenkontrollen enligt planen och kommer att utföra kontrollen främst under andra halvåret av 2023.

- Året började med kontroll av kommunala och privata tillagningskök. Kontrollen fokuserade på verksamhetens lokaler och underhåll samt matsvinn med tanke på hygien, hantering och vilka faror och risker som finns med matsvinn och att spara viss mat. Matsvinn är en stor samhällsfråga och det har nyligen även kommit en vägledning om matsvinn från Livsmedelsverket som verksamheter kan ta del av. Tillagningsköken klarade kontrollen över lag bra.
- Under 2023 har en representant från miljöförbundet varit delaktig i det operativa brottsförebyggande rådet i Örkelljunga då miljöförbundets arbete har ingått som en del i aktivitetsplanerna för ANDT som ska utföras under 2023. Det miljöförbundet ska bidra med är informationsblad till föräldrar och vuxna för att ge dem kunskap om vart man ska vända sig med klagomål om ålderbegränsade varor.
- Under det första halvåret av 2023 har tillsyn gällande åldersbegränsade varor ute i verksamheterna utförts i alla fyra kommuner. 26 av 41 verksamheter har fått kontroll. Under 2022 delades en egenkontrollpärm ut till verksamheter för att lättare kunna ha kontroll över sina papper. Hittills under 2023 vid kontroll har miljöförbundet noterat att verksamheterna använder pärmen vilket underlättar för både verksamheten och vår tillsyn.
- Våren 2023 har projektet Fastighetsägarens egenkontroll genomförts i Örkelljunga kommun. Tillsynen av hyresfastigheterna har visat att det generellt råder ett gott boendeklimat och att hyresgästerna över lag var nöjda med sin boendesituation och hyresvärd. Vi hittade dock undantag där förhållandena var riktigt dåliga, så som stora fukt- och mögelfläckar i sovrum och badrum, samt brist på varmvatten. Genom vår tillsyn och kravställning på åtgärder, har dessa allvarliga brister nu blivit åtgärdade.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

- Vid revision med fastighetsägarna fick ansvariga redogöra för hur egenkontrollen fungerar, bland annat hur skötsel och underhåll utförs. I vissa fall saknades dokumentation för utförda åtgärder och uppföljning. Under revisionerna noterade vi även att flera fastighetsägare inte hade gjort någon radonmätning, då de felaktigt trodde att detta inte behövdes. Efter att tagit del av våra upplysningar om cancerrisk kopplat till radon, har samtliga fastighetsägare bokat in radonmätningar till hösten.
- Tillsynen inom miljöskydd har i år haft fokus på dagvatten och att kontrollera att deras tillstånd för verksamheten motsvarar den verksamhet som de bedriver idag. När det gäller dagvatten så är erfarenheten hittills att verksamhetsutövarna har ganska liten kontroll på sitt dagvatten. Det finns alltså en relativt stor förbättringspotential.
- Tillsyn på mindre lantbruksföretag har påbörjats och verksamheterna visade sig ha ett relativt stort tillsynsbehov. Vanliga brister har varit avsaknad av transportdokument för tex gödseltransporter och bekämpningsmedel. Blanketter för detta har delats ut vid tillsyn med en förhoppning om att de gör rätt fortsättningsvis.
- Lantbruksverksamheterna i stort som har besökts under året har i huvudsak skött sig bra, det som sticker ut är bristande kvalitet på dokumentation. En annan återkommande brist är avfallsrapporteringen till Naturvårdsverket där ett förvånat stort antal lantbrukare har dålig kännedom om gällande regelverk. Här har vi en insats att göra. Antalet klagomål har legat på en fortsatt låg nivå. Vi ser också att lantbrukarna blivit mycket bättre på att fylla i sprutjournalen vilket varit en brist tidigare.
- Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För hela år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar, vi har hittills fått in 81 stycken. Därmed har vi under första halvåret 2023 nästan uppnått vårt mål och vi beräknar att vi kommer få in fler ansökningar och anmälningar under 2023 än vad som beräknades i början av året. Handläggningen för ärendena har tagit längre tid än normalt då vi förlorade en heltidstjänst i mars. Dessa ärenden har hög prioritet och vi lägger största delen av gruppens personalresurser på dessa.
- Tillsyn på små avlopp 2023 påbörjades enligt plan under våren. Fokus för tillsynen lades på områden i och kring Toarps vattenskyddsområde. Totalt skapades 215 tillsynsärenden då vattenskyddsområdet berörde ett stort område med många fastigheter. Målet för 2023 är att utföra tillsyn på totalt 200 små avlopp. Av de ärenden som skapats har hittills 44 ärenden fått ett förbud eller avslutats. Vi ser det inte som helt omöjligt att uppnå målet innan året är slut men bedömer det som sannolikt att inte alla ärenden hinner bli avklarade då de inkommande ärendena prioriteras.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

- När det gäller förorenade områden har samtliga kommuner tidigare fått föreläggande att undersöka nedlagda deponier enligt MIFO fas 2. Flera av dessa undersökningar har blivit färdigställda och redovisade. Vi har också utifrån undersökningarna kunnat klassa om några deponier till riskklass 3, vilket innebär att risken är måttlig och objekten inte längre är prioriterade.
- Energi- och klimatrådgivningen har under det första halvåret 2023 fokuserat på inkommande rådgivningsärenden. Under januari – mars var söktrycket fortsatt högt och många önskade besök. Under andra kvartalet märktes en nedgång av antalet samtal i hela södra Sverige.
- Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. I juli började det komma in frågor om det nya bidraget för eluppvärmda hus. Bidraget kan användas för att effektivisera eller byta uppvärmning samt att göra klimatförbättrande åtgärder.
- Energimyndighetens insatsprojekt, Hela Sverige laddar och Resurseffektiva byggnader, löper vidare under 2023 och EKR på Söderåsens miljöförbund är på god väg att uppnå målen. Insatsprojekt innebär riktade insatser mot målgrupperna inom områdena, men även insatser för att höja kompetensen inom energi- och klimatrådgivningen.
- Efterdebiteringen är i gång gällande livsmedelstillsyn. Fakturaunderlag skapas nu utifrån tidsposter och arbetet flyter på bra.
- Förbundet har fått en ny hemsida, med bland annat möjlighet för politikerna att på ett säkert sätt hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 4 500 gånger.
- Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.
- Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår.

Sammanfattningsvis har miljöförbundet varit starkt utmanad av det korta varslet varmed övriga medlemskommuner kom överens med Bjuv att Bjuv skulle lämna förbundet. Detta har inneburit stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans ger effekt på det ekonomiska resultatet och verksamheten kan inte följa budget utan riskerar ett negativt årsresultat.

Förväntad utveckling

Medlemskommuns utträde ur förbundet

Den 5 december 2022 fick miljöförbundet beskedet att övriga medlemskommuner var överens med Bjuv om att Bjuv lämnar miljöförbundet den 31 december 2023.

Någon ekonomisk uppgörelse mellan Bjuv och övriga medlemskommuner har ännu inte slutförts. Detta gör att förbundets ekonomiska förutsättningar i den delen är oklara.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

Samtidigt innebär förändringen att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann och OH-kostnader ska fördelas på ett mindre underlag. Miljöförbundet behöver vidta åtgärder genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och ha en ekonomi i balans.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till, då invånarunderlaget krymper och med detta, underlaget för intäkter.

Beslutet innebär att förbundet ska öka sin tillsyn som kan avgiftsfinansieras och minska myndighetsutövning som finansieras av skattemedel och på det sättet öka sina intäkter, detta i stället för kompensation i form av högre taxor och medlemsbidrag.

Besparingarna riskerar att innebära kraftigt minskad tid till viss myndighetsutövning och service. Detta bedöms kunna leda till:

- att myndigheten är mindre tillgänglig för företag och privatpersoner
- minskade möjligheter att medverka i företagslots
- lägre NKI
- reducerad möjlighet till samverkan och brottsförebyggande arbete
- begränsad möjlighet att svara på bygglovs- och planremisser
- begränsad skattefinansierad tillsyn och längre handläggningstider
- reducera möjligheten till utveckling

Underlag

Tjänsteutlåtande daterat 2023-08-18

Ärendegång

Torbjörn Ekelund (L) yrkar på bifall till beslutet.

Bilaga

Halvårsredovisning 2023

Expediering

Beslutet skickas till Revisionen och Medlemskommunerna

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

Datum
2023-08-18

Beteckning
2022.823-15

Handläggare:
Charlotte Leander
0435-78 24 20
Charlotte.leander@smfo.se

Direktionen för
Söderåsens miljöförbund

Halvårsredovisning 2023

Förslag till beslut

Direktionen godkänner halvårsredovisningen för år 2023 som översändes till revisionen för granskning och till medlemskommunerna för kännedom.

Beskrivning av ärendet

Söderåsens miljöförbund har under första halvåret varit kraftigt påverkat av att Bjuvs kommun lämnat samarbetet och att det funnits stora förväntningar på att anpassningar och effektiviseringar av verksamheten genomförs. Samtidigt som dessa anpassningar skett har det funnits särskilt fokus på verksamhetsutveckling som både efterfrågas av kommunerna och är lagstyrd. De snabba förändringarna som krävs i och med att Bjuv med kort varsel lämnat förbundet gör dock att förbundet inte är i ekonomisk balans.

- Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, kommer sannolikt inte att uppnås. Prognostiserat resultat för helåret visar på ett negativt resultat på 2 300 tkr, en negativ budgetavvikelse på 2 873 tkr, från budgetmålet på +573 tkr.
- Den 1 januari 2023 började den nya livsmedelstaxan gälla vilket innebar efterhandsdebitering av all livsmedelskontroll. Efter ett halvårs efterdebitering är slutsatsen att det går lätt och smidigt för personalen med debitering och avgiftsbeslut som skickas ut strax efter utförd kontroll. Miljöförbundet har informerat om efterdebiteringen i flera nyhetsbrev som skickats ut till alla registrerade livsmedelsverksamheter. Dock är det inte alla som är glada över avgiften de får. Det är främst små företag som tycker att det är dyrt med kontrollen. Däremot får de i regel kontroll mer sällan med den nya riskklassningen och delbetalar inte längre varje år som tidigare. Avgiften debiteras endast det år kontroll sker.
- Från den 1 januari 2024 gäller en ny föreskrift om riskklassning för alla registrerade livsmedelsverksamheter. Riskklassningen är en ny framtagen modell från Livsmedelsverket som är obligatorisk att implementera. Alla verksamheter kommer att vara omklassade innan 2023 är slut.
- Den 1 januari 2023 började en ny föreskrift att gälla för dricksvatten. Tidigare föreskrift upphörde att gälla. Den nya föreskriften bygger på ett europeiskt dricksvattendirektiv som alla medlemsländer måste implementera i sin nationella lagstiftning. Med den nya föreskriften skedde en förenkling för små vattenverk genom att ta bort krav för faroanalys och minska antalet dricksvattenprov som ska utföras. En viss del av gränsvärdena har förändrats och även påverkat undersökningsfrekvenser med både färre men även vissa parametrar med fler provtagningar. För större vattenverk ställs högre krav på övervakning av vissa parametrar och krav på undersökning av vattnet och driftkontroll.

Livsmedelsgruppen ligger efter i dricksvattenkontrollen enligt planen och kommer att utföra kontrollen främst under andra halvåret av 2023.

- Året började med kontroll av kommunala och privata tillagningskök. Kontrollen fokuserade på verksamhetens lokaler och underhåll samt matsvinn med tanke på hygien, hantering och vilka faror och risker som finns med matsvinn och att spara viss mat. Matsvinn är en stor samhällsfråga och det har nyligen även kommit en vägledning om matsvinn från Livsmedelsverket som verksamheter kan ta del av. Tillagningsköken klarade kontrollen över lag bra.
- Under 2023 har en representant från miljöförbundet varit delaktig i det operativa brottsförebyggande rådet i Örkelljunga då miljöförbundets arbete har ingått som en del i aktivitetsplanerna för ANDT som ska utföras under 2023. Det miljöförbundet ska bidra med är informationsblad till föräldrar och vuxna för att ge dem kunskap om vart man ska vända sig med klagomål om ålderbegränsade varor.
- Under det första halvåret av 2023 har tillsyn gällande åldersbegränsade varor ute i verksamheterna utförts i alla fyra kommuner. 26 av 41 verksamheter har fått kontroll. Under 2022 delades en egenkontrollpärm ut till verksamheter för att lättare kunna ha kontroll över sina papper. Hittills under 2023 vid kontroll har miljöförbundet noterat att verksamheterna använder pärmen vilket underlättar för både verksamheten och vår tillsyn.
- Våren 2023 har projektet Fastighetsägarens egenkontroll genomförts i Örkelljunga kommun. Tillsynen av hyresfastigheterna har visat att det generellt råder ett gott boendeklimat och att hyresgästerna över lag var nöjda med sin boendesituation och hyresvärd. Vi hittade dock undantag där förhållandena var riktigt dåliga, så som stora fukt- och mögelfläckar i sovrum och badrum, samt brist på varmvatten. Genom vår tillsyn och kravställning på åtgärder, har dessa allvarliga brister nu blivit åtgärdade.
- Vid revision med fastighetsägarna fick ansvariga redogöra för hur egenkontrollen fungerar, bland annat hur skötsel och underhåll utförs. I vissa fall saknades dokumentation för utförda åtgärder och uppföljning. Under revisionerna noterade vi även att flera fastighetsägare inte hade gjort någon radonmätning, då de felaktigt trodde att detta inte behövdes. Efter att tagit del av våra upplysningar om cancerrisk kopplat till radon, har samtliga fastighetsägare bokat in radonmätningar till hösten.
- Tillsynen inom miljöskydd har i år haft fokus på dagvatten och att kontrollera att deras tillstånd för verksamheten motsvarar den verksamhet som de bedriver idag. När det gäller dagvatten så är erfarenheten hittills att verksamhetsutövarna har ganska liten kontroll på sitt dagvatten. Det finns alltså en relativt stor förbättringspotential.
- Tillsyn på mindre lantbruksföretag har påbörjats och verksamheterna visade sig ha ett relativt stort tillsynsbehov. Vanliga brister har varit avsaknad av transportdokument för tex gödseltransporter och bekämpningsmedel. Blanketter för detta har delats ut vid tillsyn med en förhoppning om att de gör rätt fortsättningsvis.
- Lantbruksverksamheterna i stort som har besökts under året har i huvudsak skött sig bra, det som sticker ut är bristande kvalitet på dokumentation. En annan återkommande brist är avfallsrapporteringen till Naturvårdsverket där ett förväntat stort antal lantbrukare har dålig kännedom om gällande regelverk. Här har vi en insats att göra. Antalet klagomål har legat på en fortsatt låg nivå. Vi ser också att lantbrukarna blivit mycket bättre på att fylla i sprutjournalen vilket varit en brist tidigare.

- Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För hela år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar, vi har hittills fått in 81 stycken. Därmed har vi under första halvåret 2023 nästan uppnått vårt mål och vi beräknar att vi kommer få in fler ansökningar och anmälningar under 2023 än vad som beräknades i början av året. Handläggningen för ärendena har tagit längre tid än normalt då vi förlorade en heltidstjänst i mars. Dessa ärenden har hög prioritet och vi lägger största delen av gruppens personalresurser på dessa.
- Tillsyn på små avlopp 2023 påbörjades enligt plan under våren. Fokus för tillsynen lades på områden i och kring Toarps vattenskyddsområde. Totalt skapades 215 tillsynsärenden då vattenskyddsområdet berörde ett stort område med många fastigheter. Målet för 2023 är att utföra tillsyn på totalt 200 små avlopp. Av de ärenden som skapats har hittills 44 ärenden fått ett förbud eller avslutats. Vi ser det inte som helt omöjligt att uppnå målet innan året är slut men bedömer det som sannolikt att inte alla ärenden hinner bli avklarade då de inkommande ärendena prioriteras.
- När det gäller förorenade områden har samtliga kommuner tidigare fått föreläggande att undersöka nedlagda deponier enligt MIFO fas 2. Flera av dessa undersökningar har blivit färdigställda och redovisade. Vi har också utifrån undersökningarna kunnat klassa om några deponier till riskklass 3, vilket innebär att risken är måttlig och objekten inte längre är prioriterade.
- Energi- och klimatrådgivningen har under det första halvåret 2023 fokuserat på inkommande rådgivningsärenden. Under januari – mars var söktrycket fortsatt högt och många önskade besök. Under andra kvartalet märktes en nedgång av antalet samtal i hela södra Sverige.
- Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. I juli började det komma in frågor om det nya bidraget för eluppvärmda hus. Bidraget kan användas för att effektivisera eller byta uppvärmning samt att göra klimätförbättrande åtgärder.
- Energimyndighetens insatsprojekt, Hela Sverige laddar och Resurseffektiva byggnader löper vidare under 2023 och EKR på Söderåsens miljöförbund är på god väg att uppnå målen. Insatsprojekt innebär riktade insatser mot målgrupperna inom områdena, men även insatser för att höja kompetensen inom energi- och klimatrådgivningen.
- Efterdebiteringen är i gång gällande livsmedelstillsyn. Fakturaunderlag skapas nu utifrån tidsposter och arbetet flyter på bra.
- Förbundet har fått en ny hemsida, med bland annat möjlighet för politikerna att på ett säkert sätt hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 4 500 gånger.
- Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.
- Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår.

Sammanfattningsvis har miljöförbundet varit starkt utmanad av det korta varslet varmed övriga medlemskommuner kom överens med Bjuv att Bjuv skulle lämna förbundet. Detta har inneburit stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans ger effekt på det ekonomiska resultatet och verksamheten kan inte följa budget utan riskerar ett negativt årsresultat.

Förväntad utveckling

Medlemskommuns utträde ur förbundet

Den 5 december 2022 fick miljöförbundet beskedet att övriga medlemskommuner var överens med Bjuv om att Bjuv lämnar miljöförbundet den 31 december 2023.

Någon ekonomisk uppgörelse mellan Bjuv och övriga medlemskommuner har ännu inte slutförts. Detta gör att förbundet ekonomiska förutsättningar i den delen är oklara.

Samtidigt innebär förändringen att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann och OH-kostnader ska fördelas på ett mindre underlag. Miljöförbundet behöver vidta åtgärder genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och ha en ekonomi i balans.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till, då invånarunderlaget krymper och med detta, underlaget för intäkter.

Beslutet innebär att förbundet ska öka sin tillsyn som kan avgiftsfinansieras och minska myndighetsutövning som finansieras av skattemedel och på det sättet öka sina intäkter, detta istället för kompensation i form av högre taxor och medlemsbidrag.

Besparingarna riskerar att innebära kraftigt minskad tid till viss myndighetsutövning och service. Detta bedöms kunna leda till:

- att myndigheten är mindre tillgänglig för företag och privatpersoner
- minskade möjligheter att medverka i företagslots
- lägre NKI
- reducerad möjlighet till samverkan och brottsförebyggande arbete
- begränsad möjlighet att svara på bygglovs- och planremitter
- begränsad skattefinansierad tillsyn och längre handläggningstider
- reducera möjligheten till utveckling

Charlotte Leander
Miljöchef/förbundschef

Expediering

Beslutet skickas till:

Revisionen

Medlemskommunerna

Halvårsredovisning 2023

Innehåll

1. VÅRT UPPDRAG	3
1.1 Politisk styrning	3
1.2 Miljöförvaltningen	4
2. ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	4
2.1 Mål för 2022	4
3. VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	5
3.1 Personalresursbrist	5
4. HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	5
4.1 Livsmedel	5
4.2 Åldersbegränsade varor; tobak, elektroniska cigaretter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel	7
4.3 Rökfria miljöer	7
4.4 Animaliska biprodukter	8
4.5 Hälsoskydd	8
4.6 Miljöskydd	9
4.7 Lantbruk	9
4.8 Små avlopp – Avloppsreningsverk	10
4.9 Förorenade områden	10
4.10 Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm	11
4.11 Uppdrag åt kommunerna	11
4.12 Energi- och klimatrådgivning	12
4.13 Renhållning	12
4.14 Administration och internt stöd	12
5. STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN	12
6. GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING	13
7. BALANSKRAVSRESULTAT	14

8. VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	14
9. SAMMANFATTNING OCH FÖRVÄNTAD UTVECKLING.....	14
9.1 Sammanfattning	14
9.2 Förväntad utveckling	16
Medlemskommuns utträde ur förbundet	16
10. RÄKENSKAPER.....	17

1. Vårt uppdrag

Söderåsens miljöförbund är ett kommunalförbund som består av medlemskommunerna Klippan, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommun. Förbundet bildades den 1 september 2009 och tog då över medlemskommunernas ansvar för myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydds-området samt andra uppgifter som enligt lag skall fullgöras av kommunala miljönämnder. Bjuvs kommun har varit medlem sedan förbundets start 2009, men lämnade samarbetet den 31 december 2022.

Under 2010 tog förbundet även över tillsynsansvaret för tobak, receptfria läkemedel samt försäljning av folköl i butik i Bjuv, Perstorp, Svalöv och Örkelljunga kommun. 2014 togs motsvarande tillsyn över även i Klippan.

I Perstorps och Örkelljunga kommuner har förbundet tillsyn över strandskyddet sedan flera år.

Från den 1 januari 2011 har förbundet tagit över tillsynsansvaret för tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet från länsstyrelsen.

Från och med 1 september 2016 har miljöförbundet tillsyn över sprängämnesprekursorer i de fem kommunerna.

Fr.o.m. 2018 har förbundet tagit över tillsynsansvaret för E-cigarettor.

Utöver myndighetsuppgifter som tillsyn och kontroll, ska förbundet också besvara remisser från medlemskommunerna, bistå med expertkunskap, svara för information inom verksamhetsområdet, samt delta i kommunernas krisberedskap. Förbundet kan också åta sig uppdrag som ansluter till verksamhetsområdet.

1.1 Politisk styrning

Direktion

Förbundet styrs av en direktion som består av två ledamöter och två ersättare som sitter i kommunfullmäktige i varje kommun, sammanlagt 8 ledamöter och 8 ersättare.

Ordförandeskapet innehas 2023-2026 av Örkelljunga kommun, och posten som vice ordförande av Klippans kommun. Ett konstituerande möte inför den nya mandatperioden hölls i december 2022.

Ordförande och vice ordförande utgör beredningsutskott. Beredningen har inte någon egen beslutande funktion, men förbereder kallelsen till direktionens sammanträden. Vid beredningen inför de sammanträden där budgeten beslutas är en ledamot från varje medlemskommun kallad.

Direktionen sammanträder med cirka en månads mellanrum, med uppehåll under sommar och jul. Under våren 2023 har fem sammanträden hållits, samt ett konstituerande sammanträde den 29 december 2022 inför den nya mandatperioden.

Ledamot

Ersättare

Klippan

Åsa Edvardsson t o m 31/3	Robert Larsson
William Garpenholm vice ordf fr o m 1/4	Kent Lodesjö
Tonny Svensson	

Perstorp

Kerstin Gustafsson-Andersson	Valter Titusson
Kent Hamacek	Richard Andersson

Svalöv

Agneta Sörensson	Conny Törnkrantz
Jan Zielinski	Torbjörn Ekelund

Örkelljunga

Theresa Rosbäck, ordf.	Ida Blomberg
Arne Silfvergren	Gunnar Edvardsson

Revisionen t o m 30/6-2023

Rune Ahlberg (Bjuv)
Ingvar Nilsson (Klippan)
Lars-Inge Sjöholm (Perstorp)
Göran Winér (Svalöv)
Bengt Hammarstedt, ordf
(Örkelljunga)

Revisionen fr o m 1/7-2023

Bo Rosengren (Klippan) ordf.
Hasse Håkansson (Perstorp)
Ragnhild Karlsson (Svalöv)
Ricky Gunnarsson (Örkelljunga)

1.2 Miljöförvaltningen

Förbundet har en gemensam miljöförvaltning som är placerad i Klippan, centralt lokaliserad i gamla tingshuset.

Förvaltningen består av tre avdelningar, en livsmedelsavdelning och två miljöavdelningar med flera olika arbetsområden. Inom arbetsområdena är uppgifterna fördelade så att det inom varje sakområde finns minst två handläggare. Förbundet uppnår därmed en specialisering och möjlighet till fördjupad kompetens utan att bli sårbara vid sjukdom, semester och annan ledighet. Att vara minst två är också viktigt för kvalitén, man har alltid en kollega att diskutera de mer besvärliga ärendena och svåra gränsdragningarna med.

Inom förvaltningen finns också energi- och klimatrådgivning.

2. Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Verksamhetens intäkter, kr	21 718 045	20 552 368	21 083 702	21 261 704	19 227 283
Verksamhetens kostnader,					
inkl avskrivningar, kr	19 903 605	20 836 056	20 166 905	20 782 011	19 774 647
Årets resultat, kr	1 862 356	-278 032	921 565	477 354	-554 603
Soliditet (%)	31,4	7,6	13,7	5,6	-23,5
Självfinansieringsgrad (%)	58,5	51,3	61,7	61,0	54,0
Antal anställda	25,9	27,3	26,9	27,9	26,5

Miljöförbundet har under flera år påverkats av osäkerheten kring om Bjuv skulle vara medlem framöver. Detta har åsamkat förbundet omfattande kostnader och även inverkat på arbetsmiljön samt möjligheten att vara en attraktiv arbetsgivare, behålla och rekrytera personal.

I och med att Bjuv lämnat samarbetet vid årsskiftet fanns en viss övertalighet. Samtidigt under första halvåret har spontanavgångarna varit många och fem personer lämnar organisationen. Därmed bedöms förbundet i stort vara i balans med personalresurserna.

2.1 Mål för 2022

Övergripande mål

Miljöförbundet skall verka för en hållbar utveckling, både i sin roll som stöd åt medlemskommunerna och i sin myndighetsroll.

Tillsynen ska vara riskbaserad och främst vara förebyggande.

Förbundet skall inom medlemskommunerna bedriva en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. Verksamheten skall kännetecknas av kunskap, tydlighet och ett gott bemötande.

Ekonomiska mål

Avgifter (timtaxan) för kontroll och tillsyn ska uppnå full kostnadstäckning.

Överskott på 1,5 % av omsättningen.

Mål för personal

Förbundet skall vara en arbetsplats där personalen trivs och känner stolthet över det vi presterar. Gemenskap, trygghet och arbetsglädje är grunden för ett gott arbete.

Alla medarbetare ska ges möjlighet till utveckling.

Måuppfyllelse

Uppföljning av de övergripande målen, ekonomiska målen och mål för personalen samt delmålen inom verksamhetens tre områden och för våra resurser presenteras i sin helhet i bilaga 1. Nedan några kommentarer till resultaten.

Övergripande mål, finansiella mål och mål för personal

Det övergripande målet har uppfyllts.

Det ekonomiska målet bedöms endast kunna uppfyllas delvis.

Avgifter för kontroll och tillsyn har full kostnadstäckning.

Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, bedöms inte kunna uppnås.

Det övergripande målet för personalen bedöms kunna uppnås.

Medarbetarenkäten visar att förbundet är en arbetsplats där personalen trivs och det finns gemenskap, trygghet och arbetsglädje.

Alla medarbetare ges möjlighet till utveckling, i form av kompetensutveckling.

Delmål inom verksamhetens tre områden: myndighet, stöd och uppdrag

Förbundet bedöms i stort att kunna uppnå de uppsatta målen.

Miljöförbundet följer regelbundet resultaten av SKR:s undersökning insikt och kommer sannolikt att nå indexmålet på 70.

Direktionen beslutade på sammanträde den 22 mars 2022, § 18 att ge förvaltningen i uppdrag att lämna förslag på reviderad plan för ökade NKI-värden. Direktionen antog därefter den 2022-05-10 § 25 en handlingsplan för förbättrade NKI-värden 2022. Dessa åtgärder har gett gott resultat.

Delmål för våra resurser: Personal och ekonomi

Delmålet för personal bedöms endast delvis kunna uppnås.

Personalomsättningen är på 17%, vilket är högre än den normala målsättningen på maximalt 10 %.

Kompetensförsörjningsplan har uppdaterats under början året.

Ekonomimålet bedöms endast delvis kunna uppnås.

Måluppfyllelse nyckeltal

Verksamhetsplanen för 2022 har fastställt ett antal kvantifierbara mål för tillsynen, dessa redovisas i form av nyckeltal i bilaga 2.

Redovisning av måluppfyllelse framgår också av den skriftliga redovisningen för varje arbetsområde. Inom flera arbetsområden kommer sannolikt finnas en varierad måluppfyllelse.

3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

3.1 Personalresurser

Under hösten 2021 har miljöförbundet haft stora personalavgångar. Samtidigt har miljöförbundet inte kunnat rekrytera personal då det funnits en förväntan från medlemskommunerna att miljöförbundet inte rekryterar personal i avvaktan på beslut om kommuns eventuella utträde ur kommunalförbundet.

Under våren 2022 bedömde miljöförbundet situationen som ohållbar och påbörjade rekrytering för att återställa personalresurserna. Vid vårens medlemssamråd var medlemskommunerna av samma mening. Miljöförbundet erfor dock stora utmaningar att rekrytera kompetent personal, då det finns brist på utbildade miljöinspektörer. Många miljöförvaltningar tävlar om samma resurser, vilket resulterar i stigande lönenivåer på samma sätt som för byggnadsinspektörer för några

år sedan. På sikt kan detta märkbart påverka miljöförbundets ekonomi då lönekostnaderna ökar.

Under sommaren och hösten 2022 lyckades dock miljöförbundet att återställa personalresurserna.

Därefter kom med kort varsel i början av december 2022, ett besked från medlemskommunerna att man var överens om att Bjuv skulle lämna samarbetet den 31 december 2022.

Under våren 2023 har därefter skett en utredning om det framtida behovet av personalresurser. Det har återigen funnits en förväntan från medlemskommunerna att en personalreduktion sker. Under våren och sommaren har miljöförbundet sammanlagt haft fem personer med fasta anställningar som på egen begäran valt att sluta. Organisationen bedöms nu i stort vara i balans avseende behovet av personalresurser.

4. Händelser av väsentlig betydelse

4.1 Livsmedel

Under 2023 händer det mycket nytt inom livsmedelskontrollen. Inför 2023 bestod gruppen av fyra livsmedelsinspektörer samt en halvtidstjänst för administration av omklassning av alla registrerade livsmedelsverksamheter. Det skapades utrymme i planen efter att Bjuv lämnat miljöförbundet till att utföra all planerad kontroll. Under delar av våren har en person i gruppen varit sjukskriven vilket gör att livsmedelskontrollen ändå inte helt är i fas.

Den 1 januari 2023 började den nya livsmedelstaxan gälla vilket innebar efterhandsdebitering av all livsmedelskontroll. Efter ett halvårs efterdebitering är slutsatsen att det går lätt och smidigt för personalen med debitering och avgiftsbeslut som skickas ut strax efter utförd kontroll. Miljöförbundet har informerat om efterdebiteringen i flera nyhetsbrev som skickats ut till alla registrerade livsmedelsverksamheter. Dock är det inte alla som är glada över avgiften de får. Det är främst små företag som tycker att det är dyrt med kontrollen. Däremot får de i regel kontroll mer sällan med den nya riskklassningen och delbetalar inte längre varje år som tidigare. Avgiften debiteras endast det år kontroll sker.

Från den 1 januari 2024 gäller en ny föreskrift om riskklassning för alla registrerade livsmedelsverksamheter. Riskklassningen är en ny framtagen modell från Livsmedelsverket som är obligatorisk att implementera. Alla verksamheter ska vara omklassade innan 2023 är slut. Livsmedelsverket och Tillväxtverket har i ett samarbete tagit fram en gemensam e-tjänst för omklassning åt Sveriges kommuner. Då miljöförbundet inte har e-tjänster sker allt arbete med omklassning manuellt. Blanketter för omklassningarna är framtagna och motsvarar Livsmedelsverkets e-tjänst. Blanketter med foljebrev om omklassning är utskickad till drygt hälften av alla registrerade anläggningar och arbetet är påbörjat med omklassning i ärendehanteringssystemet.

Den 1 januari 2023 började en ny föreskrift att gälla för dricksvatten. Tidigare föreskrift upphörde att gälla. Den nya föreskriften bygger på ett europeiskt dricksvattendirektiv som alla medlemsländer måste implementera i sin nationella lagstiftning. Med den nya föreskriften skedde en förenkling för små vattenverk genom att ta bort krav för färoanalys och minska antalet dricksvattenprov som ska utföras. En viss del av gränsvärdena har förändrats och även påverkat undersökningsfrekvenser med både färre men även vissa parametrar med fler provtagningar. För större vattenverk ställs högre krav på övervakning av vissa parametrar och krav på undersökning av vattnet och driftkontroll. Livsmedelsgruppen ligger efter i dricksvattenkontrollen enligt planen och kommer utföra kontrollen främst under andra halvåret av 2023.

Året började med kontroll av kommunala och privata tillagningskök. Kontrollen fokuserade på verksamhetens lokaler och underhåll samt matsvinn med tanke på hygien, hantering och vilka faror och risker som finns med matsvinn och att spara viss mat. Matsvinn är en stor samhällsfråga och det har nyligen även kommit en vägledning om matsvinn från Livsmedelsverket som verksamheter kan ta del av. Tillagningsköken klarade kontrollen över lag bra. Vissa köks flödeschema och färoanalyser behövde uppdateras om de bestämmer sig för att arbeta med matsvinn. Livsmedelsgruppen har även utfört kontroll av kostenheter som huvudkontor i varje kommun. Alla kostenheter var utan avvikelse. Fokus låg även där på färoanalys med tanke på matsvinn. Kommunerna har kommit olika långt i sitt matsvinnarbete någon kommun har klara mål för framtiden medan någon kommun endast i vissa kök påbörjat resan med matsvinn och återtag.

Livsmedelsgruppen har tidigare fått förfrågan från vissa alkoholhandläggare att utföra gemensam myndighetstillsyn på restauranger och pizzerior med alkoholtillsyn. Detta planerades in att utföras 2023. Under första halvåret har livsmedels- och alkoholhandläggare utfört gemensam kontroll dagtid eller kvällstid i alla fyra kommuner. Två verksamheter besöktes i Klippan, varav båda fick avvikelser, men utan uppföljande inspektion på plats. Sju verksamheter besöktes i Perstorps kommun varav tre fick avvikelser men endast en av dem krävde en uppföljande kontroll på plats. Sex verksamheter besöktes i Svalövs kommun, alla fick avvikelser men ingen resulterade i en uppföljande kontroll på plats. Två verksamheter besöktes i Örkelljunga kommun, båda utan avvikelser.

Under första halvåret har livsmedelskontrollen varit ute på en marknad och det var Örkelljungadagarna i maj. Kontroll utfördes på kvällen både på pizzerior i närheten av centrum, konserttältet/serveringstältet med alkohol och matservering samt ambulering verksamheter som kom från andra kommuner. Tältet besöktes tillsammans med alkoholhandläggare och polismyndigheten. Totalt kontrollerades sex verksamheter. Avvikelse gavs på en foodtruck som inte kunde visa upp sitt registreringsbevis och hade ingen tillgång till rent vatten för städ och hygien. Två pizzerior fick avvikelser på rengöring, underhåll och skadedjur. Pizzeriorna fick en uppföljande inspektion veckan därpå. Tältet fick en avvikelse på temperaturer.

2023 är starten för en ny treårsperiod med operativa mål som beslutats av Livsmedelsverket och finns med i den nationella

kontrollplanen. Under året har miljöförbundet planerat att kontrollera tre av målen. De operativa målen för denna treårsperiod (år 2023–2025) fokuserar väldigt mycket på kontroll i tidigare led med grossister, importörer, huvudkontor och industrier. Miljöförbundet har inte längre någon grossist eller importör registrerad så de operativa målen utgår. En av de kontroller som utförts under våren är operativt mål 3 som handlar om kontroll av nyckelhålmärkning för tillverkare och huvudkontor. Livsmedelskontrollen har endast funnit att det är en industri som tillverkar en produkt med nyckelhålet. Dock passade inte livsmedlet in i den livsmedelskategori som skulle kontrolleras under operativt mål 3. Miljöförbundet utförde ändå en kontroll av nyckelhålet men rapporterar detta som övrig livsmedelsinformation till Livsmedelsverket. Produkten som kontrollerades var utan avvikelse. Operativt mål 6 om livsmedelsinformation vid e-handel syftar till att kontrollera livsmedelsinformation i samband med att livsmedlen släpps ut på marknaden via e-handel. Kontroll har skett för att se att livsmedelsinformationen på verksamhetens webbplats stämmer överens med märkningen på produkten. De sex verksamheter som har kontrollerats under första halvåret har alla haft avvikelser, vilket innebär att kunden inte får all information om livsmedlet som de är berättigade till. Operativt mål 9 om skyddade beteckningar var endast för huvudkontor och grossister så den kontrollen kommer inte utföras. Däremot gör livsmedelsgruppen samma kontroll där detta inte kontrollerats tidigare vilket är på branscherna café, konditori, matmäklare och grossister. På de verksamheter som besökts hittills har det inte funnits några livsmedel med skyddade beteckningar. När det gäller branschen pizzerior, restauranger och gatukök har kontrollen precis startat innan sommaren. Kontroll utförts av spårbarhet som en följd av förra årets kontroll samt personlig hygien. Första halvåret besöktes 47 restauranger, pizzerior och gatukök. De verksamheter som har kontrollerats har visat på bra resultat vad gäller de två områdena som låg som huvudfokus, däremot är det många verksamheter som fått andra avvikelser vid kontrollen. Det är mycket olika avvikelser allt ifrån fel hantering, fel temperaturer vid förvaring och varmhållning, rengöringsbrister till fel användning av kontaktmaterial. Man kan se att livsmedelsinspektörerna har haft svårt att fokusera på huvudkontrollpunkterna. När det finns andra stora brister behöver de också kontrolleras och det kan man se av kontrollerna som hittills gjort att verksamheterna behöver kontroll för att hålla sig över lagstiftningens krav samt att miljöförbundet inte kan släppa för mycket fokus från hygien och grundförutsättningar.

Innan sommaren har livsmedelskontrollen även varit ute på mottagningskök, främst kommunala. Kontrollen har fokuserat på grundförutsättningar i verksamheterna med kontroll av hantering, personlig hygien och skadedjur. Totalt har 32 mottagningskök besökts av 42 planerade. Vi kan se att det finns avvikelser gällande personlig hygien för de mottagningskök där personalen har en kombinerad tjänst med städning av skola/förskola.

Under förra året startade livsmedelsgruppen upp med att skicka ut nyhetsbrev som en del av sin service. Planen är att skicka ut ett brev varje kvartal. Hittills i år har två nyhetsbrev skickats ut för livsmedelskontrollen och ett för dricksvatten. Nyhetsbrevska innehålla nyheter i lagstiftning och kontrollområden, tips om områden som kan beröra livsmedelsverksamheter samt information från exempel energi- och klimatrådgivaren.

4.2 Åldersbegränsade varor; tobak, elektroniska cigaretter, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel

Under 2023 är det åter två personer som arbetar med kontroll av åldersbegränsade varor. En av inspektörerna är ny på området och håller på att läras upp samt utbilda sig via externa utbildningar under året. Totalt delar de två inspektörerna på en tjänst. Planen för året är att prioritera tillsynen av åldersbegränsade varor samt att utföra kontrollköp på alla verksamheter. Som planen ser ut så kommer allt som planerat att utföras under året.

Under 2023 har en representant från miljöförbundet varit delaktig i det operativa brottsförebyggande rådet i Örkel-ljunga då miljöförbundets arbete har ingått som en del i aktivitetsplanerna för ANDT som ska utföras under 2023. Det miljöförbundet ska bidra med är informationsblad till föräldrar och vuxna för att ge dem kunskap om vart man ska vända sig med klagomål om åldersbegränsade varor. Under året kommer kontroll av rökfria miljöer på skolor, allmänna platser, butiker och serveringar utföras och redovisas, läs mer om rökfria miljöer nedan. Miljöförbundet kommer även att utföra kontrollköp under sommaren som kommer redovisas till kommunerna i augusti. Genom att vara delaktig i BRÅ har miljöförbundet fått en bra kontakt med deltagarna som är kommunpolis och olika förvaltningschefer, kontakten gör att man får ett ansikte på personer och att det är lättare med framtida kontaktvägar. Miljöförbundet har även haft kontakt med folkhälsoutvecklare i Klippan och meddelat intresse av att medverka vid deras BRÅ eller liknande möte som för tillfället ligger nere. Detta har mottagits som positivt.

Under våren utförde Länsstyrelsen en revision av lagen om tobak och liknande produkter samt alkohollagen. Det innefattade tillsynsområdena tobak, e-cigaretter, folköl och rökfria miljöer. Länsstyrelsen summerade kontrollen som att de var mycket nöjda med våra rutiner, tillsynsplanering och hur vi arbetade med ärende, handläggning och tobaksansökningar. Det fanns några mindre brister som missats. Ett utkast över kontrollen har skickats ut för genomläsning men inget beslut om resultatet av verksamhetstillsynen har skickats ut innan halvårsskiftet.

Under det första halvåret av 2023 har tillsyn gällande åldersbegränsade varor ute i verksamheterna utförts i alla fyra kommuner. 26 av 41 verksamheter har fått kontroll. Under 2022 delades en egenkontrollpärm ut till verksamheter för att lättare kunna ha kontroll över sina papper. Hittills under 2023 vid kontroll har miljöförbundet noterat att verksamheterna

använder pärmen vilket underlättar för både verksamheten och vår tillsyn. Kontrollen på åldersbegränsade varor har gått bra under året och endast mindre avvikelser har noterats i verksamheterna. Under våren har inspektörerna även utfört två gemensamma kontroller med polisen, en i Klippan och en i Örkel-ljunga. Vid kontrollen noterades inget som stred mot lagstiftningen. Vad gäller kontroll av tobak genom inre tillsyn har det utförts på sex verksamheter under 2023. Planen är att ytterligare några verksamheter ska få kontroll under hösten.

Innan sommaren tog direktionen för miljöförbundet fyra nya taxor för de fem områdena som finns på åldersbegränsade varor. De nya taxorna följer miljöförbundets linje att övergå till efterdebitering. 2022 togs taxa gällande efterdebitering för livsmedelskontroll och under våren 2023 togs taxa om efterdebitering för miljötillsynen. Nu ligger de fyra taxorna för åldersbegränsade varor hos medlemskommunerna och ska behandlas under hösten i respektive kommunfullmäktige. Nuvarande taxor på områdena gör så att miljöförbundet blir tvungen att ta skattepengar till att finansiera delar av tillsynen vilket inte är att föredra.

4.3 Rökfria miljöer

Hälsoskyddsgruppen har under 2023 bedrivit tillsyn på rökfria miljöer på skolor och gymnasium. Planen var att utföra 48 kontroller för hela 2023. Under första halvåret har tillsyn utförts på 30 skolgårdar i våra fyra kommuner. Verksamheterna har goda och välarbetade rutiner för ett förebyggande arbetet med rökfria miljöer. Verksamheterna jobbar aktivt med frågor kring tobak. De brister som uppmärksammades vid tillsyn är kopplat till kravet om skyltning. Samtliga verksamheter som saknat skyltar har sedan tillsyn kompletterat med nya. Hälsoskyddsgruppen kommer inte att utföra mer tillsyn på rökfria miljöer eller skolgårdar då omprioriteringar i planeringen har genomförts under våren. Mycket tid har fått läggas på ny fördelning av arbetsuppgifter i samband med miljöförbundets nya handlingsplan samt att hälsoskydd inte sparade in så mycket tid som beräknat till följd av Bjuvs utträde ur förbundet. Den planerade tillsynen på allmänna platser kommer att utföras i viss mån av de kontrollköpare som arbetar på förbundet under sommaren.

Länsstyrelsen utförde revision av bland annat rökfria miljöer under våren 2023. Trots att tillsynen av rökfria miljöer var helt bortprioriterad 2022 kom ingen kritik från Länsstyrelsen då de kunde se att miljöförbundet planerade mycket tillsyn under 2023. Länsstyrelsen uppmanar till tillsyn av rökfria miljöer varje år. Miljöförbundet fick en mycket bra start av tillsynen i våras men kommer prioritera om och inte fortsätta tillsynen som planerat. Utöver tillsynen tar hälsoskyddsgruppen även emot klagomål gällande rökning i offentliga miljöer. Endast något enstaka klagomål inkommer till miljöförbundet årligen.

Livsmedelsgruppen utför den tillsyn av rökfria miljöer som kontrolleras på serveringar och butiker. Detta år hjälper även avdelningen till med allmänna platser då de kontrollköpare som arbetar sommaren 2023 är anställda på avdelningen livsmedel och åldersbegränsade varor. De kontroller som utförs på serveringar och butiker sker i regel i samband med den planerade livsmedelskontrollen. Efter kontrollen får verksamheten direkt ett kontrollkvitto i handen som meddelar resultatet av kontrollen.

På serveringar och butiker har 75 kontroller utförts under första halvåret. Verksamheterna har fått ett kontrollkvitto direkt i handen för att göra kontrollen så effektiv som möjligt. Resultatet har inte visat att några direkta uppföljningar krävs. Verksamheterna får själva ansvara för att rätta till bristerna. Främst har det funnit brist på avsaknad av rökning förbjuden-skylt.

Från början låg planen på att besöka 181 verksamheter men den planen har reviderats under våren och ligger nu på ett mål på 141 verksamheter. Beroende på hur mycket livsmedelsavdelningen behöver hjälpa till med arbetsuppgifter på andra avdelningar så kan planen komma att ändras ytterligare. I övrigt så hanteras även inkomna klagomål eller tillsynstips gällande rökfria miljöer på serveringar eller butiker av livsmedelsavdelningen. Ett klagomål har hittills inkommit under året.

All tillsyn som utförs 2023 kommer att sammanställas och redovisas till direktionen och skickas ut till medlemskommunerna. Då miljöförbundet sitter med i operativa BRÅ i Örkelljunga kommer även de att få en sammanställning av hur det gått gällande kontrollköp och tillsyn av skolgårdar samt allmänna platser redan i slutet av augusti.

4.4 Animaliska biprodukter

Målet med tillsynen är att hindra smittspridning från animaliska biprodukter till livsmedelskedjan. Vi har bedömt att de största riskerna finns vid kadaverhantering, hantering av slaktrester och vid styckning av kött på livsmedelsanläggningar. Det finns också en risk för att livsmedelsanläggningar lämnar ut matavfall för utfodring av exempelvis vildsvin.

Lantbruksgruppen ansvarar för tillsynen i primärproduktionen (det första ledet i livsmedelskedjan). Tillsynen samordnas med miljötillsynen på främst djurhållande gårdar, och omfattar bland annat kadaverhantering och spridning av gödsel och andra organiska gödselmedel med animaliskt ursprung. Det som har framkommit av vår tillsyn är att lantbrukarna har haft en god hantering av döda djur, både vad gäller förvaring och hämtning

Livsmedelsgruppen ansvarar för att kartlägga och kontrollera animaliska biprodukter i samband med kontroll av avfall i de livsmedelsanläggningar där animaliska biprodukter uppkommer. Kontrollen av animaliska biprodukter är väldigt liten när det gäller livsmedelskontrollen. Miljöförbundet har endast två anläggningar som producerar animaliska biprodukter kontinuerligt. Under 2023 ligger inte animaliska biprodukter som en del av kontrollpunkterna för de två registrerade verksamheterna. I övrigt kontrolleras ABP då klagomål eller tillsynstips inkommer eller de gånger kylar

eller frysar går sönder i verksamheter som då behöver slänga större mängd animaliska livsmedel.

4.5 Hälsoskydd

Hälsoskyddsgruppen arbetar i projektform och utför tillsyn branschvis, vilket vi bedömer ger ökad trygghet och säkerhet, samt en bättre samsyn.

Under första halvåret 2023 har hälsoskyddsgruppen fokuserat på tillsyn av grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och folkhögskolor, samt på den avslutande delen i det 5-åriga projektet ”Fastighetsägarens egenkontroll”.

Målsättningen med projektet är att kommunernas alla invånare ska ges möjlighet att leva i bostäder utan hälso- och miljömässiga risker, vilket kan kopplas till det nationella miljömålet ”God bebyggd miljö”, samt till de globala målen ”God hälsa och välbefinnande”, ”Rent vatten och sanitet för alla”, ”Minskad ojämlikhet” och ”Hållbara städer och samhällen”. Genom att arbeta på ett proaktivt sätt har vi möjlighet att förekomma bostadsproblem redan innan de uppstår.

Våren 2023 har projektet Fastighetsägarens egenkontroll genomförts i Örkelljunga kommun. I Örkelljunga har enligt planering 12 fastigheter ingått i projektet och tillsyn har utförts på samtliga. Fastighetsägare som kontrollerats är Örkelljunga Bostäder AB, Svedulfs Fastighets AB, Brännborn Fastigheter AB, Sjödins Örkelljunga AB, samt MK-fastigheter i Sverige AB.

Tillsynen av hyresfastigheterna har visat att det generellt råder ett gott boendeklimat och att hyresgästerna över lag var nöjda med sin boendesituation och hyresvärd. Vi hittade dock undantag där förhållandena var riktigt dåliga, så som stora fukt- och mögelfläckar i sovrum och badrum, samt brist på varmvatten. Genom vår tillsyn och kravställning på åtgärder, har dessa allvarliga brister nu blivit åtgärdade.

Vid revision med fastighetsägarna fick ansvariga redogöra för hur egenkontrollen fungerar, bland annat hur skötsel och underhåll utförs. I vissa fall saknades dokumentation för utförda åtgärder och uppföljning. Under revisionerna noterade vi även att flera fastighetsägare inte hade gjort någon radonmätning, då de felaktigt trodde att detta inte behövdes. Efter att tagit del av våra upplysningar om cancerrisk kopplat till radon, har samtliga fastighetsägare bokat in radonmätningar till hösten.

Under våren 2023 besöktes grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och folkhögskolor i alla medlemskommunerna. Tillsynen var huvudsakligen inriktad på ventilation och städning, men i vissa fall där egenkontrollen hade stora brister, föll fokus på att förbättra detta. Målsättningen med tillsynen är att kommunernas alla barn och elever ska kunna vistas i lokaler utan att utsättas för hälso- och miljömässiga risker.

Generellt hade skolorna bra miljöer utan några större brister. Rutinerna kring skriftlig egenkontroll såg väldigt olika ut i medlemskommunerna – några kommuner låg i framkant medan andra helt saknade dokumentation. Ett fåtal skolor hade större brister gällande underhållet av lokaler, vilket har krävt uppföljning. Några skolor hade driftstörningar (exempelvis vattenskador) som inte rapporterats och där vi krävt in åtgärdsplaner. Städning och ventilation var generellt bra, men kan förbättras.

Under våren 2023 har hälsoskyddsgruppen arbetat fram förslag på hur gruppen kan arbeta mer effektivt, både gällande inspektioner och klagomålshantering. Fasta telefontider har använts på prov och har visat sig vara ett bra arbetssätt som underlättar handläggarnas planering och bidrar till en mer fokuserad arbetstid.

Tillsynen inom hälsoskyddet har inte givit upphov till någon tillsynsskuld hos verksamheter med årsavgift och den planerade timtillsynen har utförts enligt plan.

4.6 Miljöskydd

Under första halvåret har mycket tid ägnats åt planering och omplanering då det var oklart vilken personalresurs vi skulle ha tillgång till under 2023. Två av de tre handläggare som jobbat med de större objekten har fått ägna mycket tid till inläsning då objekten varit nya för dem.

Prioriteten har varit att hinna med de stora objekten och det har gått relativt bra, 42 % vid halvårsskiftet trots hög frånvaro på grund av vård av barn.

Tillsynen har i år haft fokus på dagvatten och att kontrollera att deras tillstånd för verksamheten motsvarar den verksamhet som de bedriver idag. När det gäller dagvatten så är erfarenheten hittills att verksamhetsutövarna har ganska liten kontroll på sitt dagvatten. Det finns alltså en relativt stor förbättringspotential.

Miljöbalkstillstånden är planerade att kontrolleras noggrannare under hösten. Det står ändå redan nu klart att en del verksamheter har tillstånd som bör förnyas. Det är totalt 20 verksamheter som avses att granskas under 2023.

Anledningen till att granska tillstånden har varit att det finns risk att äldre tillstånd inte ställt krav på saker som senare visat sig viktiga för att skydda miljön. Men det är även för att skydda företagen så att de inte bedriver en otillåten verksamhet vilket kan bli ett stort hinder vid till exempel anbudsgivning för olika uppdrag.

Tillsynen har visat att de flesta verksamheter har en god ordning. Stora utmaningar finns till följd av en allt tuffare lagstiftning. Riskerna med för lite tillsyn inom området är onödiga skador på mark och vatten. Men också att våra företag halkar efter i den hårdnande konkurrensen när det gäller att visa för sina kunder att de har ett bra miljötänk i företaget.

Vad gäller nyregistrerade ärenden första halvåret 2023 så ligger antalet på ungefär samma nivå som de senaste åren.

4.7 Lantbruk

Lantbrukstillsynen är en del av miljötillsynen, och frågeställningarna är ofta desamma. Lantbrukstillsynen handlar också mycket om att minska det diffusa läckaget av växt-näringsämnen till yt- och grundvatten och att minska riskerna vid spridning och övrig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Under våren har vi besökt ca hälften av våra stora verksamheter som betalar mer än 8 timmar i årsavgift.

Vi har även bedrivit tillsyn på verksamheter som betalar mindre än 8 timmar i årsavgift, även anmälningspliktiga verksamheter ingår. Vid vår tillsyn har vi sett att ett flertal lantbrukare gått från att ogräsbehandla kemiskt till att använda sig utav mekanisk behandling. Detta innebär en stor miljöförbättring. Verksamheterna bedöms över lag sköta sig väl, inga större brister har framkommit.

Våra hästhållande verksamheter har vid vår tillsyn haft god insyn om vilka lagar och regler som gäller för dem. I princip har inga brister uppdragats.

Tillsyn på mindre lantbruksföretag har påbörjats, vanliga brister har varit avsaknad av transportdokument för tex gödseltransporter och bekämpningsmedel. Blanketter för detta har delats ut vid tillsyn med en förhoppning av att de gör rätt fortsättningsvis. Denna grupp har störst tillsynsbehov.

Gruppen har under våren även haft fokus på växthusanläggningar. Av nio växthus som besökts var två nedlagda. Framträdande brister som förekom hos alla växthus var avfallshanteringen av både organiskt material och aska. Dessutom påträffades äldre rester av avfall som inte hanterats korrekt.

Kommunikationen med verksamheterna har varit bra, trots att förmågan att genomföra förbättrande åtgärder har varit varierande. Branschen har inte tidigare varit prioriterad när det gäller tillsyn.

Inkommande ärenden och tillsyn på tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter har prioriterats. Vi har dock haft en betydligt mindre andel inkommande handläggningsärenden än normalt. Vad detta beror på vet vi inte, men det kan vara till följd av det förändrade omvärldsläget med kraftigt förhöjda priser på gödning, diesel, el, oro och inte minst minskad vilja att investera.

Verksamheterna som har besökts under året har i huvudsak skött sig bra, det som sticker ut är bristande kvalitet på dokumentation. En annan återkommande brist är avfallsrapporteringen till Naturvårdsverket där ett förvånat stort antal lantbrukare har dålig kännedom om gällande regelverk. Här har vi en insats att göra. Antalet klagomål har legat på en fortsatt låg nivå.

Vi ser dock att lantbrukarna blivit mycket bättre på att fylla i sprutjournalen vilket varit en brist tidigare.

Gruppen har fortsatt med sin lyckade satsning att skicka kortfattad information till våra lantbrukare som vi kallar ”Miljöbladet”.

4.8 Små avlopp – Avloppsreningsverk

Små avlopp

Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För hela år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar, vi har hittills fått in 81 stycken. Därmed har vi under första halvåret 2023 nästan uppnått vårt mål och vi beräknar att vi kommer få in fler ansökningar och anmälningar under 2023 än vad som beräknades i början av året. Handläggningen för ärendena har tagit längre tid än normalt då vi förlorade en heltidstjänst i mars. Dessa ärenden har hög prioritet och vi lägger största delen av gruppens personalresurser på dessa.

Tillsyn på små avlopp 2023 påbörjades enligt plan under våren. Fokus för tillsynen lades på områden i och kring Toarps vattenskyddsområde. Totalt skapades 215 tillsynsärenden då vattenskyddsområdet berörde ett stort område med många fastigheter. Målet för 2023 är att utföra tillsyn på totalt 200 små avlopp. Av de ärenden som skapats har hittills 44 ärenden fått ett förbud eller avslutats. Vi ser det inte som helt omöjligt att uppnå målet innan året är slut men bedömer det som sannolikt att inte alla ärenden hinner bli avklarade då de inkommande ärendena prioriteras.

Vi ser en fortsatt klar trend att de som vet att deras avloppsanläggning är undermålig ansöker om att inrätta en ny anläggning redan när vi skickar ut information om att tillsyn kommer utföras. I år har detta även bidragit till att vi har fått in många fler ansökningar än normalt under första halvåret. Vanligen ser vi en trend i att många av de små avloppen vi inventerar är så pass undermåliga att ett förbud är motiverat. Vi ser en fortsatt trend att många förbud är motiverade men vi har även sett att fler små avlopp klarar dagens reningskrav. I årets inventering har vi fokuserat på ett område som har ett stort antal markbaserade avloppsanläggningar och dessa anläggningar utgör en mindre risk för näringspåverkan då utsläpp sker till mark och inte vidare till ytvatten.

Arbetet med uppföljning av förbud på små avloppsanläggningar sker fortlöpande under året och totalt har vi följt upp 20 förbud under första halvan av 2023. Målet under 2023 är att följa upp 30 förbud. Vi bedömer att vi kommer kunna uppnå detta mål under 2023.

Under första halvan av 2023 har gruppen även fokuserat en del på att effektivisera arbetet. Vi har fokuserat en del på att revidera våra handlägningsrutiner för att göra det enklare för nya i arbetsgruppen att komma in i arbetet. En annan sak vi påbörjat är att revidera våra mallar så att de blir mer lätta att förstå samt att försöka inkludera delar som Havs- och vattenmyndigheten tycker ska ingå i vissa skrivelser.

Avloppsreningsverk

Tillsyn på avloppsreningsverken sker under 2023 fortlöpande under året och under första halvan av 2023 har 3 avloppsreningsverk fått ett tillsynsbesök. Målet för 2023 är att 19 avloppsreningsverk ska få ett tillsynsbesök under 2023. Resterande besök planeras utföras under andra halvan av 2023. I nuläget bedöms målet vara rimligt att uppnå under året.

Avloppsdirektivet ställer krav på reningsverken som gäller parallellt med svensk lagstiftning. Det innebär att det kan komma att ställas krav på åtgärder hos en del verk trots att de uppfyller alla villkor enligt tillstånden. I dagsläget bedömer vi inte att det kommer att ställas några ytterligare krav på något av verken med anledning av kraven i avloppsdirektivet.

I övrigt har vi jobbat vidare med verksamheternas största utmaningar som är att hantera stora inkommande flöden eller oväntat hög näringsbelastning. Alltså problem som uppstår när det regnar mycket eller när någon verksamhet släpper ut en ovanligt stor mängd näringsämnen till verken.

4.9 Förorenade områden

Under det första halvåret har vi till följd av omfördelning av arbetsuppgifter behövt prioritera bort den egeninitierade tillsynen. Det innebär att vi inte har hunnit förelägga alla de verksamheter där vi fått fram ansvariga i den utsträckning som vi planerat. Det blir därigenom svårare att ställa någon till svars för de föroreningar som förorenade längre tillbaka i tiden på grund av att de företagen och de människor som bedrivit verksamheterna inte längre kan ställas till svars.

Även bevisläget och den lagstadgade rätten att utkräva ansvar av den som orsakat föroreningar försämras med tiden. Resultatet blir då att fler saneringar kommer att behöva finansieras med skattemedel.

Samtliga kommuner har tidigare fått föreläggande att undersöka nedlagda deponier enligt MIFO fas 2. Flera av dessa undersökningar har blivit färdigställda och redovisade. Vi har också utifrån undersökningarna kunnat klassa om några deponier till riskklass 3, vilket innebär att risken är måttlig och objekten inte längre är prioriterade.

Utöver uppföljningar av det egeninitierade arbete som vi redan satt i gång så har övervägande delen av den resurs vi har lagt på att handlägga inkommande ärenden. När det gäller det inkommande så är det avhjälpandeåtgärder och anmälningar om återvinning av icke farligt avfall som tagit mest tid i anspråk.

4.10 Miljöövervakning, strandskydd, naturmiljö mm

Bakgrundsstrålning

Miljöförbundet utför mätning av bakgrundsstrålning i samtliga fyra medlemskommuner enligt Strålsäkerhetsmyndighetens anvisningar. Mätning sker var sjunde månad. Årets mätning utfördes i januari. Vid mätning uppmättes normala värden på samtliga 7 mätpunkter. Nästa mätning kommer att ske i augusti år 2023.

Strandskydd

Miljöförbundet har ansvaret för tillsyn av efterlevnaden av strandskyddsbestämmelserna inom Perstorp och Örkelljunga kommun. Dessutom är detta en del i vår ordinarie tillsyn att ta hänsyn till strandskyddsbestämmelserna.

Under 2023 har den aktiva tillsynen inom strandskyddsområdena haft en låg prioritet då något område med större problem inte identifierats.

Strandskyddsbestämmelserna bevakas löpande vid handläggning av prövningsärenden och yttrande över bygglov och förslag till detaljplaner och det övergripande syftet är att bevara den fria rörligheten kring våra sjöar. Prövningsärenden kan handla om prövning av nya och gamla verksamheter där strandskyddet ska beaktas men även vid prövningen av nya avloppsanläggningar. Miljöförbundet är även samrådspart till kommunerna vid ansökan om dispens från bestämmelserna och besvarar remisser.

Tillsyn över vattenskyddsområden

Under 2023 har vi fortsatt medverkat i kommunernas arbete med att revidera olika vattenskyddsområden. Arbetet med revidering av skyddsområdena fortgår i Klippan (Östra Ljungby), Perstorp (Toarp), Svalöv (Röstånga och Stenestad) och Örkelljunga (Örkelljunga samhälle).

Under 2022 upptäcktes spår av bekämpningsmedel i dricksvattentäkterna i Stenestad och Perstorp samt i råvattenbrunnar för Örkelljungas vattenverk. Föreningen bedöms enligt Livsmedelsverket **inte utgöra** någon hälsorisk, men då ämnet enligt gällande regelverk inte alls bör finnas i ett livsmedel krävs ändå åtgärder. Uppföljning av detta prioriteras i tillsynen och i dialogen kring hur dricksvattenbehovet i kommunerna ska kunna lösas långsiktigt.

Sprängämnesprekursorer

Målet med tillsynen är att minska möjligheterna för terrorist-er och andra med ont uppsåt att kunna tillverka sprängämnen. Tillsynen på lantbruk och växthusföretag integreras i lantbrukstillsynen. Tillsynen i övrigt utförs i huvudsak i projektform. Inget projekt var planerat för 2023.

4.11 Uppdrag åt kommunerna

I våra medlemskommuner har Perstorp och Örkelljunga till och med utgången av 2021 anlitat förbundet för uppdrag inom det miljöstrategiska området. Detta avser exempelvis miljömålsarbete, miljöbokslut, yttranden och svar på remisser internt och externt, energi- och klimatstrategi, naturvård, enkäter och dylikt.

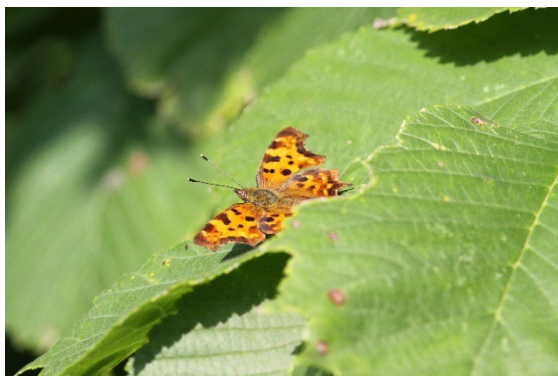
Samtidigt har det under många år funnits utmaningar i det miljöstrategiska uppdraget, vilket också identifierats i miljöförbundets risk- och sårbarhetsanalys. Svårighet att kunna skapa effektivitet i verksamheten och säkerställa att man kan ta ansvar för och ha förutsättningar att erbjuda berörda medarbetare en god arbetsmiljö.

Miljöförbundet har därtill under hösten 2021 haft stora personalavgångar och det fanns risk för att resursbristen tills vidare varaktigt skulle bestå under år 2022. Under slutet av år 2021 informerades de kommuner som köpte miljöstrategiskt uppdrag, att förbundet på grund av personalresursbrist inte längre kunde sälja miljöstrategiskt uppdrag till kommunerna.

Miljöförbundet bedömde därefter både med hänsyn till den akuta personalbristen, den potentiella risken för jäv, likväl som hänsyn tagen till de konstanta utmaningarna som funnits i det miljöstrategiska uppdraget att miljöförbundet inte längre bör sälja miljöstrategiska tjänster till kommunerna.

Direktionen på Söderåsens miljöförbund beslutade den 22 mars 2022, § 17 att upphöra med försäljning av tjänst avseende miljöstrategiskt uppdrag i medlemskommunerna.

Att fler ansökningar kommer in jämna år är troligen inte den enda anledningen till att det kommit in färre ansökningar i år. Gruppen har dock inga belägg för några andra anledningar.

Många av de inkommande nedskräpningsklagomålen skickas vidare till respektive kommun för omhändertagande av avfallet eftersom kommuner är skyldiga att se till att avfall som har blivit dumpat på platser dit allmänheten har tillgång till blir omhändertaget på lämpligt sätt. De klagomål som handläggs av miljöförbundet rör nedskräpning på privata tomter. Denna handläggning tar mycket tid i anspråk.

4.12 Energi- och klimatrådgivning

Energi- och klimatrådgivningen har under det första halvåret 2023 fokuserat på inkommande rådgivningsärenden. Under januari – mars var söktrycket fortsatt högt och många önskade besök. Under andra kvartalet märktes en nedgång av antalet samtal i hela södra Sverige.

Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. I juli började det komma in frågor om det nya bidraget för eluppvärmda hus. Bidraget kan användas för att effektivisera eller byta uppvärmning samt att göra klimätförbättrande åtgärder.

Energimyndighetens insatsprojekt, Hela Sverige laddar och Resurseffektiva byggnader löper vidare under 2023 och EKR på Söderåsens miljöförbund är på god väg att uppnå målen. Insatsprojekt innebär riktade insatser mot målgrupperna inom områdena, men även insatser för att höja kompetensen inom energi- och klimatrådgivningen.

Söderåsens miljöförbund ansvarar för energi- och klimatrådgivningen i Bjuvs kommun även under 2023. Bjuvs kommun har meddelat att de därefter kommer att avsluta samarbetet.

Inför hösten 2023 har flera föreläsningar till olika föreningar och på biblioteken planerats in.

4.13 Renhållning

Gruppen har ingen planerad tillsyn utan handlägger endast inkommande ärenden. Där ansökningar om dispens, klagomål och tillsynstips på nedskräpningar tar upp den mesta av tiden. Det finns också en del tid planerat till rådgivning för allmänheten.

Under årets första halva har det kommit in betydligt färre ansökningar än tidigare år, mindre än hälften jämfört med första halvåret i fjor. Samtidigt som det har varit en uppåtgående trend med antal dispensansökningar de senaste åren så har det historiskt sett kommit in fler ansökningar jämna år. Detta eftersom de vanligaste dispensererna getts på två och det är relativt vanligt att fastighetsägare ansöker om nya dispenser när den gamla löper ut.

4.14 Administration och internt stöd

Ärendehanteringssystemet Vision har uppdaterats så att arbetet med omklassning av befintliga livsmedelsanläggningar påbörjats. Detta kommer att pågå året ut.

Efterdebiteringen är i gång gällande livsmedelstillsyn. Fakturaunderlag skapas nu utifrån tidsposter och arbetet flyter på bra.

Förbundet har fått en ny hemsida, bland annat möjlighet för politikerna på ett säkert sätt att hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 4 500 gånger.

Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.

Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår.

Fler uppföljningsdokument som hämtar information från Vision har skapats och används av respektive grupp. Arbete pågår också med att göra nya uppföljningsdokument och visualiseringar i Power BI.

5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning och uppföljning

Direktionen ska inför varje år fastställa mål och budget för nästkommande år samt flerårsbudget. Målen i verksamhetsplanen baseras på en behovsutredning där de insatser som krävs, kopplat till lagkrav och förutsättningar inom det geografiska verksamhetsområdet, har identifierats.

Behovsutredningen är indelad i miljöförbundets olika tillsynsområden och beskriver mängden verksamheter som betalar en årlig livsmedels- och/eller miljötillsynsavgift, mängden tillsynsobjekt i övrigt och inkommande ärenden. Behovsutredningen beskriver och speglar vårt planerade arbete även utifrån de nationella miljömålen,

folkhälsomålen och livsmedelsmålen, nationella och regionala tillsynsprojekt samt stöd till medlemskommunerna och uppdragsverksamhet. Med utgångspunkt i behoven har sedan en prioritering skett utifrån tillgängliga resurser och resulterat i en plan för tillsynen.

Direktionen har därtill under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till.

Uppföljning sker löpande under året och i form av avstämningar mot budget och verksamhetens mål.

I denna rapport, under rubriken ”Händelser av väsentlig betydelse”, redovisas utfört arbete kopplat till målen i verksamhetsplanen.

Intern kontroll

Direktionen ska för varje år besluta om intern kontroll för förbundets verksamhet. Beslut om intern kontroll för år 2023 fastställdes vid Direktionens sammanträde den 8 november 2022.

Under första halvåret har Miljöförbundet genomfört kontroll enligt beslutat internkontrollprogram. Resultatet från kontrollen kommer att sammanställas och redovisas senare under hösten 2023.

Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen granskar regelbundet miljöförbundets verksamhet.

Under våren 2023 utförde Länsstyrelsen en revision av lagen om tobak och liknande produkter samt alkohollagen. Det innefattade tillsynsområdena tobak, e-cigarett, folköl och rökfria miljöer. Länsstyrelsen summerade kontrollen som att de var mycket nöjda med våra rutiner, tillsynsplanering och hur vi arbetade med ärende, handläggning och tobaksansökningar. Det fanns några mindre brister som missats. Ett utkast över kontrollen har skickats ut för genomläsning men inget beslut om resultatet av verksamhetstillsynen har skickats ut innan halvårsskiftet.

6. God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

RESULTATRÄKNING	Utfall 230630	Utfall 220630	Budget 231231	Prognos 231231
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter	9 080 260	10 683 275	24 213 000	19 387 222
VERKSAMHETENS INTÄKTER	9 080 260	10 683 275	24 213 000	19 387 222
Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader	-11 096 504	-9 609 997	-23 597 000	-21 674 832
Avskrivningar	-5 613	-5 613	-12 000	-12 000
VERKSAMHETENS KOSTNADER	-11 102 117	-9 615 610	-23 609 000	-21 686 832
VERKSAMHETENS RESULTAT	-2 021 857	1 067 665	604 000	-2 299 610
Finansiella intäkter	5 125	6 603	0	0
Finansiella kostnader	-3 355	-2 856	-31 000	0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-2 020 087	1 071 411	573 000	-2 299 610
ÅRETS RESULTAT	-2 020 087	1 071 411	573 000	-2 299 610

Det prognostiserade resultatet för helåret visar på ett negativt resultat på - 2 300 tkr, vilket är en negativ budgetavvikelse med 2 873 tkr från budgetmålet på + 573 tkr.

Intäkterna uppvisar ett prognostiserat negativt resultat med ca 4 826 tkr jämfört med budget

- Intäkt på 3 444 tkr finns budgeterad för avvecklingskostnader. Denna baseras på att avsättning i bokslutet 2022 med anledning av Bjuvs utträde ur förbundet. Någon avsättning kunde dock inte genomföras och intäkten uteblev. Detta är den största enskilda orsaken till att det prognostiserade resultatet är negativt.
- Årsavgifternas intäkter för miljö- och hälsoskydd uppvisar en negativ avvikelse på 140 tkr. En del verksamheter har avslutats under året vilket medfört lägre intäkter än planerat.
- Efterdebitering av livsmedel uppvisar en negativ avvikelse på -136 tkr med anledning av felbudgetering då Bjuv ej blev exkluderad.
- Livsmedelskontrollens tillsyn uppvisar prognostiserat ett negativt resultat på 114 tkr. Största anledningen till avviken är felbudgetering då Bjuv ej blev exkluderad.
- Miljö- och hälsoskyddstillsyn som timdebiteras uppvisar prognostiserat lägre intäkter med 899 tkr än budgeterat. Framför allt personalavgång inom avlopp har minskat möjligheten att göra tillsyn som ger intäkter.
- Ansökningarna inom miljö- och hälsoskydd uppvisar lägre prognostiserade intäkter på 210 tkr. Detta beroende på färre ansökningar än förväntat har kommit in.
- Tillsynen inom åldersbegränsade varor följer budgeten.

Kostnaderna uppvisar ett prognostiserat positivt resultat med 1 953 tkr jämfört med budget

- Lönekostnaderna uppgår prognostiserat till 17 904 tkr vilket är 1 093 tkr lägre än budgeterat. Miljöförbundet har haft hög personalomsättning till följd av uppsägning på egen begäran.
- Köp av verksamhet – stödtjänster uppgår prognostiserat till 433 tkr lägre än budgeterat.
- Kostnader som exempelvis licenser, program, konsulter och hälsovård prognostiserat prognostiseras bli 200 tkr lägre än budgeterat.
- Utbildningskostnaderna prognostiseras bli 119 tkr lägre än budgeterat.
- Direktions- och revisionskostnaderna prognostiseras följa budgeten.

7. Balanskravsresultat

	Prognos Bokslut Bokslut		
	231231	221231	211231
Enligt resultaträkning (tkr)	-2 300	+1 862	-278
Avgår reavinst	0	0	0
Justerat resultat	-2 300	+1 862	-278

Det prognostiserade resultatet för 2023 uppvisar inte ett resultat i balans.

Ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år.

Redovisningsprinciper

Halvårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

8. Väsentliga personalförhållanden

I verksamheten finns knappt 30-tal anställda.

Under första halvåret har miljöförbundet haft många uppsägningar alla med fasta anställningar. En har slutat under våren, en slutar under sommaren och tre lämnar förbundet under tidig höst. Hittills en personalomsättning på 17% jämfört med målet på högst 10%.

Målet på helåret på högst 3% sjukfrånvaro bedöms kunna nås.

9. Sammanfattning och förväntad utveckling

9.1 Sammanfattning

Söderåsens miljöförbund har under första halvåret varit kraftigt påverkat av att Bjuvs kommun lämnat samarbetet och att det funnits stora förväntningar på att anpassningar och effektiviseringar av verksamheten genomförs. Samtidigt som dessa anpassningar skett har det funnit särskilt fokus på verksamhetsutveckling som både efterfrågas av kommunerna och är lagstyrd. De snabba förändringarna som krävs i och med att Bjuv med kort varsel lämnat förbundet gör dock att förbundet inte är i ekonomisk balans.

- Det finansiella målet, att förbundet ska ha ett överskott på 1,5 % av omsättningen, kommer sannolikt inte att uppnås. Prognostiserat resultat för helåret visar på ett negativt resultat på 2 300 tkr, en negativ budgetavvikelse på 2 873 tkr, från budgetmålet på +573 tkr.
- Den 1 januari 2023 började den nya livsmedelstaxan gälla vilket innebar efterhandsdebitering av all livsmedelskontroll. Efter ett halvårs efterdebitering är slutsatsen att det går lätt och smidigt för personalen med debitering och avgiftsbeslut som skickas ut strax efter utförd kontroll. Miljöförbundet har informerat om efterdebiteringen i flera nyhetsbrev som skickats ut till alla registrerade livsmedelsverksamheter. Dock är det inte alla som är glada över avgiften de får. Det är främst små företag som tycker att det är dyrt med kontrollen. Däremot får de i regel kontroll mer sällan med den nya riskklassningen och delbetalar inte längre varje år som tidigare. Avgiften debiteras endast det år kontroll sker.
- Från den 1 januari 2024 gäller en ny föreskrift om riskklassning för alla registrerade livsmedelsverksamheter. Riskklassningen är en ny framtagna modell från Livsmedelsverket som är obligatorisk att implementera. Alla verksamheter kommer att vara omklassade innan 2023 är slut.
- Den 1 januari 2023 började en ny föreskrift att gälla för dricksvatten. Tidigare föreskrift upphörde att gälla. Den nya föreskriften bygger på ett europeiskt dricksvattendirektiv som alla medlemsländer måste implementera i sin nationella lagstiftning. Med den nya föreskriften skedde en förenkling för små vattenverk genom att ta bort krav för faroanalys och minska antalet dricksvattenprov som ska utföras. En viss del av gränsvärdena har förändrats och även påverkat undersökningsfrekvenser med både färre men även vissa parametrar med fler provtagningar. För större vattenverk ställs högre krav på övervakning av vissa parametrar och krav på undersökning av vattnet och driftkontroll. Livsmedelsgruppen ligger efter i dricksvattenkontrollen enligt planen och

- kommer utföra kontrollen främst under andra halvåret av 2023.
- Året började med kontroll av kommunala och privata tillagningskök. Kontrollen fokuserade på verksamhetens lokaler och underhåll samt matsvinn med tanke på hygien, hantering och vilka faror och risker som finns med matsvinn och att spara viss mat. Matsvinn är en stor samhällsfråga och det har nyligen även kommit en vägledning om matsvinn från Livsmedelsverket som verksamheter kan ta del av. Tillagningsköken klarade kontrollen över lag bra.
  - Under 2023 har en representant från miljöförbundet varit delaktig i det operativa brottsförebyggande rådet i Örkelljunga då miljöförbundets arbete har ingått som en del i aktivitetsplanerna för ANDT som ska utföras under 2023. Det miljöförbundet ska bidra med är informationsblad till föräldrar och vuxna för att ge dem kunskap om vart man ska vända sig med klagomål om ålderbegränsade varor.
  - Under det första halvåret av 2023 har tillsyn gällande åldersbegränsade varor ute i verksamheterna utförts i alla fyra kommuner. 26 av 41 verksamheter har fått kontroll. Under 2022 delades en egenkontrollpärm ut till verksamheter för att lättare kunna ha kontroll över sina papper. Hittills under 2023 vid kontroll har miljöförbundet noterat att verksamheterna använder pärmen vilket underlättar för både verksamheten och vår tillsyn.
  - Våren 2023 har projektet Fastighetsägarens egenkontroll genomförts i Örkelljunga kommun. Tillsynen av hyresfastigheterna har visat att det generellt råder ett gott boendeklimat och att hyresgästerna över lag var nöjda med sin boendesituation och hyresvärd. Vi hittade dock undantag där förhållandena var riktigt dåliga, så som stora fukt- och mögelfläckar i sovrum och badrum, samt brist på varmvatten. Genom vår tillsyn och kravställning på åtgärder, har dessa allvarliga brister nu blivit åtgärdade.
  - Vid revision med fastighetsägarna fick ansvariga redogöra för hur egenkontrollen fungerar, bland annat hur skötsel och underhåll utförs. I vissa fall saknades dokumentation för utförda åtgärder och uppföljning. Under revisionerna noterade vi även att flera fastighetsägare inte hade gjort någon radonmätning, då de felaktigt trodde att detta inte behövdes. Efter att tagit del av våra upplysningar om cancerrisk kopplat till radon, har samtliga fastighetsägare bokat in radonmätningar till hösten.
  - Tillsynen inom miljöskydd har i år haft fokus på dagvatten och att kontrollera att deras tillstånd för verksamheten motsvarar den verksamhet som de bedriver idag. När det gäller dagvatten så är erfarenheten hittills att verksamhetsutövarna har ganska liten kontroll på sitt dagvatten. Det finns alltså en relativt stor förbättringspotential.
  - Tillsyn på mindre lantbruksföretag har påbörjats och verksamheterna visade sig ha ett relativt stort tillsynsbehov. Vanliga brister har varit avsaknad av transportdokument för tex gödseltransporter och bekämpningsmedel. Blanketter för detta har delats ut vid tillsyn med en förhoppning av att de gör rätt fortsättningsvis.
  - Lantbruksverksamheterna i stort som har besökts under året har i huvudsak skött sig bra, det som sticker ut är bristande kvalitet på dokumentation. En annan återkommande brist är avfallsrapporteringen till Naturvårdsverket där ett förväntat stort antal lantbrukare har dålig kännedom om gällande regelverk. Här har vi en insats att göra. Antalet klagomål legat på en fortsatt låg nivå. Vi ser också att lantbrukarna blivit mycket bättre på att fylla i sprutjournalen vilket varit en brist tidigare.
  - Arbetet med avloppsansökningar har fortgått kontinuerligt och tagit i anspråk en stor del av personalresurserna inom avloppsgruppen. För hela år 2023 beräknade vi att miljöförbundet skulle få in 90 avloppsansökningar samt anmälningar, vi har hittills fått in 81 stycken. Därmed har vi under första halvåret 2023 nästan uppnått vårt mål och vi beräknar att vi kommer få in fler ansökningar och anmälningar under 2023 än vad som beräknades i början av året. Handläggningen för ärendena har tagit längre tid än normalt då vi förlorade en heltidstjänst i mars. Dessa ärenden har hög prioritet och vi lägger största delen av gruppens personalresurser på dessa.
  - Tillsyn på små avlopp 2023 påbörjades enligt plan under våren. Fokus för tillsynen lades på områden i och kring Toarps vattenskyddsområde. Totalt skapades 215 tillsynsärenden då vattenskyddsområdet berörde ett stort område med många fastigheter. Målet för 2023 är att utföra tillsyn på totalt 200 små avlopp. Av de ärenden som skapats har hittills 44 ärenden fått ett förbud eller avslutats. Vi ser det inte som helt omöjligt att uppnå målet innan året är slut men bedömer det som sannolikt att inte alla ärenden hinner bli avklarade då de inkommande ärendena prioriteras.
  - När det gäller förorenade områden har samtliga kommuner tidigare fått föreläggande att undersöka nedlagda deponier enligt MIFO fas 2. Flera av dessa undersökningar har blivit färdigställda och redovisade. Vi har också utifrån undersökningarna kunnat klassa om några deponier till riskklass 3, vilket innebär att risken är måttlig och objekten inte längre är prioriterade.
  - Energi- och klimatrådgivningen har under det första halvåret 2023 fokuserat på inkommande rådgivningsärenden. Under januari – mars var söktrycket fortsatt högt och många önskade besök. Under andra kvartalet märktes en nedgång av antalet samtal i hela södra Sverige.
  - Solceller och värmepumpar är fortfarande de största frågorna. I juli började det komma in frågor om det nya bidraget för eluppvärmda hus. Bidraget kan användas för att effektivisera eller byta uppvärmning samt att göra klimatförbättrande åtgärder.
  - Energimyndighetens insatsprojekt, Hela Sverige laddar och Resurseffektiva byggnader löper vidare under 2023 och EKR på Söderåsens miljöförbund är på god väg att uppnå målen.

- Insatsprojekt innebär riktade insatser mot målgrupperna inom områdena, men även insatser för att höja kompetensen inom energi- och klimatrådgivningen.
- Efterdebiteringen är i gång gällande livsmedelstillsyn. Fakturaunderlag skapas nu utifrån tidsposter och arbetet flyter på bra.
- Förbundet har fått en ny hemsida, bland annat möjlighet för politikerna att på ett säkert sätt hämta sina handlingar inför möten. Sedan lanseringen 1 mars så har hemsidan besökts drygt 4 500 gånger.
- Ett verktyg för digital justering av protokoll har införskaffats.
- Arbetet med framtagande av e-tjänster fortgår.

- reducerad möjlighet till samverkan och brottsförebyggande arbete
- begränsad möjlighet att svara på bygglovs- och planremisser
- begränsad skattefinansierad tillsyn och längre handläggningstider
- reducera möjligheten till utveckling

Sammanfattningsvis har miljöförbundet varit starkt utmanad av det korta varslet varmed övriga medlemskommuner kom överens med Bjuv att Bjuv skulle lämna förbundet. Detta har inneburit stor volymmässig förändring av redan planerad och resurssatt verksamhet. Denna obalans ger effekt på det ekonomiska resultatet och verksamheten kan inte följa budget utan riskerar ett negativt årsresultat.

9.2 Förväntad utveckling

Medlemskommuns utträde ur förbundet

Den 5 december 2022 fick miljöförbundet besked att övriga medlemskommuner var överens med Bjuv om att Bjuv lämnar miljöförbundet den 31 december 2023.

Någon ekonomisk uppgörelse mellan Bjuv och övriga medlemskommuner har ännu inte slutförts. Detta gör att förbundet ekonomiska förutsättningar i den delen är oklara.

Samtidigt innebär förändringen att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann och OH-kostnader ska fördelas på ett mindre underlag. Miljöförbundet behöver vidta åtgärder för genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och ha en ekonomi i balans.

Direktionen har under våren 2023 tagit beslut om handlingsplan för att få en ekonomi i balans. Detta som åtgärd för att hantera de ekonomiska konsekvenser som Bjuvs utträde ur förbundet gav upphov till, då invånarunderlaget krymper och med detta, underlaget för intäkter.

Beslutet innebär att förbundet ska öka sin tillsyn som kan avgiftsfinansieras och minska myndighetsutövning som finansieras av skattemedel och på det sättet öka sina intäkter, detta istället för kompensation i form av högre taxor och medlemsbidrag.

Besparingarna riskerar att innebära kraftigt minskad tid till viss myndighetsutövning och service. Detta bedöms kunna leda till:

- att myndighetens är mindre tillgänglig för företag och privatpersoner
- minskade möjligheter att medverka i företagslots
- lägre NKI

RÄKENSKAPER

RESULTATRÄKNING	Utfall 230630	Utfall 220630	Budget 231231	Prognos 231231
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter	9 080 260	10 683 275	24 213 000	19 387 222
VERKSAMHETENS INTÄKTER	9 080 260	10 683 275	24 213 000	19 387 222
Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader	-11 096 504	-9 609 997	-23 597 000	-21 674 832
Avskrivningar	-5 613	-5 613	-12 000	-12 000
VERKSAMHETENS KOSTNADER	-11 102 117	-9 615 610	-23 609 000	-21 686 832
VERKSAMHETENS RESULTAT	-2 021 857	1 067 665	604 000	-2 299 610
Finansiella intäkter	5 125	6 603	0	0
Finansiella kostnader	-3 355	-2 856	-31 000	0
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	-2 020 087	1 071 411	573 000	-2 299 610
ÅRETS RESULTAT	-2 020 087	1 071 411	573 000	-2 299 610

BALANSRÄKNING	Utfall 230630	Utfall 220630	Bokslut 221231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Anläggningstillgångar	69 221	80 447	74 834
Summa anläggningstillgångar	69 221	80 447	74 834
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar	4 086 533	4 224 888	3 489 124
Kassa och bank	4 414 576	6 462 556	4 014 679
Summa omsättningstillgångar	8 501 109	10 687 444	7 503 803
SUMMA TILLGÅNGAR	8 570 330	10 767 891	7 578 637
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Ingående eget kapital	2 378 243	515 887	515 887
Årets resultat	-2 020 087	1 071 411	1 862 356
Summa eget kapital	358 156	1 587 298	2 378 243
SKULDER			
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga Skulder	1 281 525	1 493 352	1 886 167
<i>Övriga skulder</i>			
Upplupna kostnader och förutbetalda intä	6 930 649	7 687 240	3 314 227
Summa kortfristiga skulder	8 212 174	9 180 593	5 200 394
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	8 570 330	10 767 891	7 578 637

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 1 Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper överensstämmer med lagen om kommunal redovisning (LKBR).

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionskostnader har tagits upp som kostnader i resultaträkningen samt som skulder i balansräkningen.